

VUOSIKERTOMUS 2020

1. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen piiri

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen piiri ry on alueellinen kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Piiri toimii Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä, yhteensä 42 kunnassa. Piirin alueella oli vuonna 2020 77 paikallisyhdistystä, joissa oli jäseniä yhteensä 12 082. Piiri tuottaa palveluita lapsiperheille, kunnille ja ammattilaisille sekä vaikuttaa lapsia ja perheitä koskevaan päätöksentekoon. Lisäksi se tarjoaa mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisena lasten, nuorten ja perheiden hyväksi.

2. Koska korona

Vuonna 2020 oli tarkoitus juhlia 100-vuotiasta Mannerheimin Lastensuojeluliittoa. Suunnitelmat kuitenkin muuttuivat koronan myötä. Koko Suomen lastenjuhlat peruttiin ja siirrettiin toteutettavaksi seuraavana vuonna. Juhlavuosi kuitenkin näkyi piirin sosiaalisessa mediassa historiapäivityksinä, joissa nostettiin esiin tapahtumia eri vuosikymmeniltä. Lisäksi juhluvuoden kunniaksi julkaistu MLL 100 -historiikkikirjat lahjoitettiin muistamisena piirin pitkäaikaisille toimijoille ja yhteistyökumppaneille. Myös Aku Ankka onnitteli 100-vuotiasta järjestöämme erikoisnumerolla, jota piiri jakoi yhdistysten kautta jäsenilleen.

Koronan vuoksi lähes kaikki kohtaamiset siirtyivät toteuttavaksi verkossa tai ulkotiloissa. Piirin työntekijät ottivat nopeasti haltuun erilaisia etätyövälineitä ja tekniikoita, joiden avulla toimintaa voitiin jatkaa koronasta huolimatta. Koronan vaikutukset näkyivät jonkin verran pienentäen vapaaehtoisten ja kohderyhmän halukkuutta osallistua toimintaan sekä esim. lastenhoitopalvelun tilausmäärien vähenemisenä. Monien perheiden avuntarve sen sijaan kasvoi ja tämä näkyi esim. perhekummitoiminnassa kysynnän kasvuna.

3. Vaikuttaminen ja viestintä

MLL:n Hämeen piirin vaikuttamistyö omalla alueellaan perustuu lasten oikeuksiin ja ihmisoikeuksiin. Tavoitteena on, että YK:n lapsen oikeuksien sopimus toteutuu Suomessa mahdollisimman hyvin. Piirin viestintä pohjautuu kolmeen perustehtävään: vapaaehtoistoiminta, vaikuttaminen sekä vanhempien, lasten ja nuorten tukeminen ovat viestinnän peruspilarit. MLL:n kaikessa viestinnässä keskeistä on lapsuuden arvostus, lasten ja nuorten oman äänen esille tuominen sekä perheiden moninaisuuden ymmärtäminen ja arvostus.

Piirin eri toimintojen markkinointia tehtiin säännöllisesti ja materiaaleja päivitettiin MLL:n uuden graafisen ilmeen mukaiseksi. Markkinoinnilla tavoiteltiin sekä kohderyhmää että vapaaehtoisia. Paikallisyhdistyksille suunnattu piirikirje lähetettiin yhdistyksille vuoden aikana viisi kertaa. Piirikirjettä uudistettiin vastaamaan entistä paremmin paikallisyhdistysten tarpeisiin. Piirin verkkosivuille laadittiin lain vaatima saavutettavuusseloste. Myös viestinnän saavutettavuuteen kiinnitettiin huomiota. Selosteen päivittäminen ja verkkosivujen pitäminen saavutettavina vaatii jatkuvaa seurantaa ja päivittämistä. Piirien ja keskusjärjestön viestijöiden yhteistyön välineenä toimii Yhteispeliä viestintään -ryhmä, joka kokoontui kuusi kertaa vuodessa etäyhteyksillä.

MLL:n Hämeen piirin viestinnässä painopiste on ollut digitaalisessa viestinnässä. Sosiaalisen median kanavista Hämeen piiri vaikuttaa Facebookissa, Instagramissa, Twitterissä ja LinkedInissä. Näistä aktiivisinta toi-

mintaa on Facebookissa ja Instagramissa. LinkedIn profiilin piiri avasi vuoden 2020 lopussa. Sosiaalisen median seuraajamääriä on pyritty kasvattamaan ja erityisesti Instagramissa seuraajamäärät kasvoivatkin parilla sadalla seuraajalla syksyn aikana.

Vuonna 2020 korona väritti myös viestintää. Piirissä lanseerattiin kuntakirje, jolla viestittiin kunnille piirin toiminnan jatkuvuudesta koronasta huolimatta. Koronan vaikutuksista vapaaehtoistoimintaan tiedotettiin säännöllisesti piirin eri kanavissa. Samalla viestittiin siitä, että vapaaehtoistoimintaa on mahdollisuus jatkaa koronasta huolimatta ja että vapaaehtoisia tarvitaan. Koronaviestintään saatiin raamit keskusjärjestöltä ja valtakunnallisista viranomaisohjeista.

Hyvä joulumieli -keräys toteutettiin valtakunnallisesti jo 24. kerran yhteistyössä Ylen ja SPR:n kanssa. Järjestöassistentti koordinoi lahjakorttien jakelua ja piirin toiminnanjohtaja oli mukana työryhmässä, joka ideoi aiheita ja haastateltavia eri medioihin. Hämeen piirin toiminta-alueelta toteutettiin Ylen Puoli seitsemän -ohjelmaan kaksi haastattelua, jossa toisessa haastateltiin Lahden yhdistyksen toiminnanjohtajaa ja lahtelaista perhekummiä ja toisessa esiteltiin SPR:n ruokakassijakelua sekä Hyvä joulumieli -lahjakortin saaneiden perheiden lapsilta saatuja jouluisia piirustuksia. Hyvä joulumieli -lahjakortteja jaettiin piirin alueella 1 090 kappaletta.

Piiri osallistui huhtikuussa Ainun lapsiperhemessuille, jotka toteutettiin sosiaalisessa mediassa. Ainun yhteistyökumppaneina tapahtuman toteutuksessa MLL:n lisäksi olivat Vaunuaitta sekä Sanoma Media. Messuilla esiteltiin piirin toimintaa ja koordinaattorit toteuttivat livelähetyksenä musiikkihetken perheen pienimmille.

3. Yhdistystoiminnan ammatillinen tuki

Piirin ammatillinen tuki paikallisyhdistyksille perustuu MLL:n valtakunnallisiin tavoitteisiin ja linjauksiin. Tuen avulla vahvistetaan paikallisyhdistysten ja perhekahviloiden toimintaedellytyksiä. Yhdistykset kaipaavat tukea erityisesti vapaaehtoisten rekrytoinnissa, perhekahviloiden käynnistämässä, toiminnan hiipussa, taloudenhoidossa, viestintäasioissa sekä yhdistyshallinnon hoitamisessa. Poikkeuksellinen vuosi haastoi myös paikallisyhdistysten vapaaehtoisia ja piirin tukea tarvittiin mm. koronarajoituksiin liittyvissä kysymyksissä sekä kokousjärjestelyihin poikkeusoloissa. Yhdistyksiä tiedotettiin poikkeusolojen toimintaohjeista aktiivisesti piirikirjeissä, Facebookin-ryhmien kautta ja suorilla kontakteilla.

Yhdistys- ja perhekahvilatoiminnan tueksi järjestettiin etätapaamisia; kaksi perhekahvilaohjaajien verkkokurssia sekä Ryhdistä yhdistystä-verkkokurssi yhteistyössä muiden MLL:n piirien kanssa. Lisäksi pidettiin seututapaaminen Tampereen alueen paikallisyhdistyksille, kaksi perhekahvilakoulutusta sekä Jututtamokoulutus Kurussa. Koulutuksiin ja muihin tapaamisiin osallistui yhteensä 37 vapaaehtoista eri puolilta piiriä. Yhdistyksille tarjottiin useita etätapaamisia ja perhekahvilaohjaajien verkkotreffejä, mutta näihin ei saatu osallistujia. Piirin koordinaattori teki vuoden aikana sekä perhekahvila- että hallituskäyntejä, yhteensä 16 yhdistyksessä. Tapaamisten lisäksi yhdistyksiä ohjattiin puhelimitse, sähköpostilla, viesteillä sekä piirin ylläpitämissä puheenjohtajien ja perhekahvilaohjaajien Facebook-ryhmissä.

Vuoden 2020 alussa käynnistyi valtakunnallinen VJK (vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutus). Hämeen piiristä koulutukseen osallistui 17 puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa eri puolelta piiriä. Koulutukseen kuului aloitusseminaarin lisäksi kaksi etäyhteyksillä toteutettua aluepajaa sekä tehtävien tekemistä Moodle-alustalla. Piirin koordinaattorin tehtäviin kuului tehtävien arviointi, aluepajan ohjaaminen yhdessä Pohjanmaan piirin ja keskusjärjestön kanssa sekä opiskelijoiden henkilökohtainen ohjaus. Koulutuksen suoritti vuoden 2020 aikana loppuun 7 opiskelijaa.

4. STEA avusteinen tukihenkilötoiminta

Perhekummitoiminta

MLL:n Hämeen piirin perhekummitoiminta on suunnattu odottaville perheille tai perheille, joissa on alle kouluikäisiä tai alakouluikäisiä lapsia. Perhekummitoiminnan tavoitteena on tukea ja vahvistaa vanhemmuutta sekä lapsiperheen hyvinvointia, ehkäistä ongelmien syntymistä ja kasautumista, tukea lapsiperheen elämänhallintaa ja antaa voimia arkeen. Tavoitteena on myös toteuttaa laadukasta, ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistyötä, joka tuottaa iloa ja hyvinvointia sekä lapsiperheelle että vapaaehtoiselle. Perhekummit ovat täysi-ikäisiä, auttamisesta kiinnostuneita ja sitoutuneita vapaaehtoisia. Perhekummitoimintaa toteutetaan STEA:n rahoittamana. Kolmivuotinen hankerahoitus päättyi huhtikuussa 2020, jonka jälkeen toiminta rahoitettiin Ak-avustuksella. Henkilöresursseissa oli jonkin verran vaihtuvuutta. Pirkanmaan perhekummi-koordinaattori vaihtui tammikuussa. Kesällä sekä Pirkanmaan että Kanta-Hämeen koordinaattorit jäivät perhevapaalle ja heidän tilallaan aloittivat elokuussa uudet koordinaattorit.

Perhekummitoiminta koostuu uusien perhekummien rekrytoinnista, koulutuksien ja perehdytysten järjestämisestä sekä perheiden ohjaamisesta mukaan toimintaan. Lisäksi tehtiin aktiivista toiminnan seuranta ja arviointia. Tampereen seudun ammattiopiston kanssa jatkettiin yhteistyötä strategisen kumppanuussopimuksen mukaisesti. Opiskelijat voivat suorittaa perhekummitoiminnassa Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon tutkinnonosan Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö. Vuoden 2020 aikana opiskelun kautta saatiin 12 perhekummiä mukaan toimintaan.

MLL:n piirien välistä yhteistyötä kehitettiin ja Hämeen piiri oli mukana hankkimassa tukihenkilötoiminnalle toiminnanohjausjärjestelmää, joka päästään ottamaan käyttöön vuoden 2021 aikana. Perhekummitoiminnan vapaaehtoisia rekrytoitiin eri somekanavien sekä yhteistyöverkostojen kautta. Hämeen piirin alueella osassa kunnissa toiminta tunnetaan jo hyvin, kun taas toisaalla luotiin vielä alkuaskeleita. Yhteis- ja kehittämistyötä tehtiin eri maakuntien alueilla; kuntien, kaupunkien sekä muiden järjestöjen kanssa. Kevättalvella puhjennut koronaepidemia vuoksi koordinaattorit ottivat käyttöön uusia toimintamuotoja ja yhteyttä vapaaehtoisiin ja perheisiin pidettiin säännöllisesti lähinnä etäyhteyksin. Piirien valtakunnallisen yhteistyön myötä Hämeen piiri koordinoi vuorollaan MLL:n valtakunnallisia Tukihenkilötoiminnan päiviä etänä huhtikuussa 2020. Vuoden lopulla järjestettiin koko Hämeen piirin alueen yhteinen perhekummien koulutus verkossa. Lisäksi vapaaehtoisille järjestettiin toiminnanohjausta ja virkistystä.

Koko piirin alueella vapaaehtoisia perhekummeja oli vuonna 2020 yhteensä 102 (v. 2019 107) ja käynnissä olevia kummissuhteita 92 (92). Vapaaehtoistunteja kertyi perhekummien tekemänä noin 4 770 (5 200). Kanta-Hämeen alueella oli yhteensä 44 aktiivista perhekummiä sekä 31 kummissuhdetta. Toimintaa järjestettiin Hämeenlinnassa, Riihimäellä, Janakkalassa, Hattulassa, Hausjärvellä sekä Forssan seudulla (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä). Toimintaa käynnistettiin myös Lopella. Pirkanmaalla aktiivisia perhekummeja oli 29 ja kummissuhteita 36. Toimintaa oli Pirkanmaalla Tampereen lisäksi Kangasalla, Ylöjärvellä ja Hämeenkyrössä. Toimintaa käynnistettiin myös Pälkäneellä. Päijät-Hämeessä oli yhteensä 29 perhekummiä ja 25 kummissuhdetta. Toimintaa oli Lahdessa, Heinolassa, Asikkalassa, Kärkölässä ja Orimattilassa. Orimattila on mukana Hämeen piirin perhekummitoiminnassa, koska kaupunki kuuluu Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymään.

Lukumummi- ja vaari -toiminta

Lukumummi ja -vaari -toiminta on suunnattu 2–6. luokkalaisille, jotka tarvitsevat lisätukea lukemiseen. Lukutuokio on kerran viikossa. Toimintamalleja on kaksi; sujuvaa lukutaitoa tukeva ja suomea toisena kielellään käyttäville suunnattu sanavarasto kehittävä malli. Opettajan tehtävänä on valita lukutuokioihin osallistuvat lapset, etsiä yhdessä lasten kanssa lukutuokioille sopivat kirjat sekä järjestää koulusta vakiotila tuokioille.

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapsille lisää lukukokemuksia sekä innostaa heitä lukemisen pariin yhteisten lukutuokioiden avulla. Lisäksi lapset saavat kontaktin isovanhempien sukupolvea edustavaan aikuiseseen ja seniorit saavat merkityksellistä sisältöä arkeensa. Piirin työntekijät perehdyttävät Lukumummit ja -vaarit sekä opettajat toimintamalliin ja järjestävät vertaistapaamisia vapaaehtoisille.

Maaliskuussa korona pysäytti toiminnan kokonaan, eivätkä lukumummit ja -vaarit voineet vieraila kouluilla lainkaan. Vapaaehtoisille järjestettiin kuitenkin 5 vertaistapaamista. Piirin alueella oli yhteensä 59 lukumummiä ja -vaaria kaikissa maakunnissa (Päijät-Häme 20, Kanta-Häme 7, Pirkanmaa 32).

Läksykummitoiminta

Lahdessa kokeiltiin keväällä koulujen koronasulun aikana läksykummitoimintaa yhteistyössä MLL:n Lahden yhdistyksen kanssa. Hämeen piiri koordinoi toimintaa kantasuomalaisille ja Lahden yhdistys maahanmuuttajalapsille. Koululaiset tulivat mukaan toimintaan pääosin koulujen kuraattorien kautta. Mukana oli yhteensä kuusi vapaaehtoista ja yhdeksän lasta. Kesäkuussa piiri ja Lahden yhdistys järjestivät yhteisen virkistystapaamisen toiminnassa mukana olleille perheille ja vapaaehtoisille Launeen perhepuistossa.

5. Lasten ja nuorten tukihenkilötoiminta (MLL kaveritoiminta)

Lasten ja nuorten tukihenkilötoiminta on tarkoitettu 9–17-vuotiaille lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat rinnalleen turvallisen ja luotettavan aikuisen. Toiminta on suunnitelmallista, organisoitua ja ohjattua vapaaehtoistoimintaa, jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään lasten ja nuorten ongelmia.

Tukihenkilötoiminnan sopimus on jatkunut edelleen Nokian, Kangasalan ja Lempäälän kuntien kanssa. Piiri vastaa vapaaehtoisesti toimivien tukihenkilöiden koulutuksesta, valinnasta ja henkilökohtaisesta ohjauksesta vuoden kestävän tukisuhteen aikana sekä tarjoaa koulutusta ja virkistystä tukihenkilöille. Lisäksi piiri vastaa tukisuhteessa toteuttavien palaverien (neljä) aikataulutuksesta ja toteutuksesta yhdessä kunnan sosiaalityöntekijän kanssa. Kunta vastaa tuettavien lasten ja nuorten valinnasta. Piirin koulutukseen osallistui vuoden aikana yhdeksän uutta vapaaehtoista, joista viiden kanssa muodostettiin uudet tukisuhteet. 2020 vuoden aikana meneillään olevia tukisuhteita oli yhdeksän.

Kevään aikana tukihenkilöt osallistuivat toivomiinsa vertaistapaamisiin piiritoimistolla, kunnes siirryttiin koronatilanteen edetessä verkkoon. Tukihenkilöistä muutama oli mukana kokemusasiantuntijana uusien tukihenkilöiden koulutuksessa. Syksyllä totutettiin kiitosilta 1–3 vuotta toimineille tukihenkilöille keräten samalla heiltä palautetta tukihenkilönä toimimisesta. Tukisuhteiden aloituspalaverit (kunta, MLL ja perhe) pidettiin livenä mutta seurantalpalaverit siirtyivät suurelta osin verkkoon. Tukihenkilön ja tuettavan tapaamisiin noin joka toinen viikko sisältyi paljon epävarmuutta, mutta tapaamisia saatiin silti sovittua vanhempien antaman luvan myötä.

Tukihenkilömme Terhi kuvaa yhteisen matkan alkua nuoren kanssa seuraavasti:

” Yhteinen mielenkiinto johonkin asiaan ja siihen tutustuminen on hyvä alku yhteiselle matkalle nuoren kanssa! Minä ja nuori kävimme ulkoilemassa, kahviloissa ja juttelimme esim. hänen harrastuksistaan. Säiden huonotessa kävimme kokeilemassa mehiläisvahamaalausta pari kertaa – joka ei ehkä perinteisimpiä harrastuksia, mutta molemmilla oli mukavaa ja tästä jäi molemmille hyvä fiilis!! Mukava yhteinen tekeminen luo luottamusta ja tuo luontevan tilan jutella yhdessä”.

6. Kouluyhteistyö

Huolimatta koulumaailmaankin suuresti vaikuttaneesta poikkeustilanteesta, vuosi 2020 oli Hämeen piirin koulutuksen osalta hyvä. Erilaisiin koulutuksiin osallistui vuoden aikana yli 1 530 lasta, nuorta ja aikuista. Etäkoulutuksiin valmistauduttiin nopeasti, mutta saimme myös vieraila kouluilla kaikkien turvallisuus huomioiden. Koulujen siirryttyä etäopetukseen keväällä, Hämeen piiri järjesti yhteistyössä Satakunnan piirin kanssa etävertaistapaamisen tukioppilaille tukioppilasohjaajineen otsikolla ”Tukioppilastoiminta korona-aikana”.

Kouluttajatoimintaan rekrytoitiin loppuvuonna kolme uutta ammattitaitoista kouluttajaa. Jo kouluttajatoiminnassa mukana olleille kouluttajille tarjottiin useita valtakunnallisia etäjatkokoulutuksia ja -tapaamisia MLL:n keskusjärjestön toimesta. Ala- ja yläkouluissa järjestettiin mediakasvatuksen oppitunteja sekä vanhempainiltoja, myös verkkototeutuksena. Vuoden suurin tapahtuma, Nuorisoseminaari 2020 Tampereella, jouduttiin perumaan.

Tukioppilastoiminta

Tukioppilaat ovat vapaaehtoisia yläkoulujen oppilaita, jotka haluavat toimia kouluyhteisön hyväksi. Tavoitteena on parantaa koulun ilmapiiriä, ennaltaehkäistä ja vähentää koulukiusaamista ja edistää yhteisöllisyyttä. Keskeistä toiminnassa on lasten ja nuorten osallisuus, mahdollisuus suunnitella itse, toteuttaa ja arvioida toimintaa. Toiminnasta vastaa koulussa työskentelevä aikuinen ohjaaja. Piiri koordinoi omalla alueellaan valtakunnallista tukioppilastoiminnan verkostoa ja ylläpitää alueensa tukioppilaskoulujen rekisteriä sekä kokoaa tietoa toiminnan kehittämistarpeista ja vahvuuksista kouluissa. Kouluille tarjotaan koulutusta, ohjausta ja aineistoja sekä koulujen tukioppilaille että tukioppilastoiminnan ohjaajille. Piiri ylläpitää ja kehittää nuorisotyön kouluttajaverkostoa yhdessä Keskusjärjestön kanssa.

Tukioppilastoiminta säilyi vuonna 2020 piirin alueen yläkouluissa aktiivisena. Tukioppilaiden koulutuksia järjestettiin 34 kpl (vuonna 2019 42 kpl). KOPPA -palautejärjestelmän kautta tukioppilaat ja tukioppilasohjaajat antoivat palautetta piirin järjestämistä tukioppilaskoulutuksista. Palautteiden mukaan 9/10 suosittelisi koulutusta ystävälleen.

Tukioppilaiden mukaan peruskoulutus antoi paljon valmiuksia vaikuttaa kiusaamiseen ja yksinäisyyteen koulussa. Koulutus antoi tukioppilaille paljon tai erittäin paljon (68%) valmiuksia siihen, miten toimia, jos jotakuta kiusataan koulussa. Koulutus antoi heille paljon tai erittäin paljon (71%) rohkeutta tehdä pieniä ystävällisiä tekoja koulun arjessa ja tukioppilasryhmä sai paljon tai erittäin paljon (84%) uutta intoa toimia muiden oppilaiden hyväksi. MLL:n Nuorten nettiä ja erityisesti tukioppilaiden omia nettisivuja mainostettiin ahkerasti tukioppilaiden koulutuksissa. Näillä vahvistettiin suoraa tukea tukioppilaille mediakanavien kautta. Tukioppilasohjaajien peruskoulutus sekä jatkokoulutukset tarjottiin tänä vuonna etäkoulutuksina keskusjärjestön toimesta. Ryhmytymisen ja digihyvinvoinnin jatkokoulutus järjestettiin yhteistyössä Hämeen piirin kanssa syksyllä. Hämeen piiri ylläpitää yhteistyössä Keskusjärjestön kanssa alueensa Koulurekisteriä. Rekisteriin tallennettuja tietoa käytetään tiedotukseen, viestintään ja palveluiden kehittämiseen.

Tukioppilastoiminnan lukuja:
Tukioppilaskouluja 91
Tukioppilasohjaajia 156
Tukioppilaita: 1686
Tukioppilaskoulutuksia: 34
Osallistujia: 500

Palautteita koulutuksista:

"Koulutuksessa oli hauskaa ja opin uutta tukioppilastoiminnasta ja myös vähän itsestäni" Tukioppilas
"Hienosti toteutettu koulutus, hyviä valmiuksia tukareille tulevaan lukuvuoteen." Tukioppilasohjaaja
"Ihana positiivinen tunti ja opin paljon!" Tukioppilas

Kummioppilas- ja tutortoiminta

Kummioppilastoiminnan tavoitteena on luoda kouluun yhteisöllisyyttä ja edistää uusien ekaluokkalaisten turvallista koulun alkua ehkäisemällä yksinäisyyttä ja kiusaamista. Piiri järjesti neljä uusien kummioppilaiden koulutusta, joihin osallistui yli 100 uutta vapaaehtoista kummioppilasta sekä 13 kummioppilasohjaajaa kouluilta.

Tutortoiminnan tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia, luoda oppilaitokseen hyvää ilmapiiriä sekä edistää opiskelijoiden osallisuutta yhteisön jäsenenä. Piiri koulutti uusia tutoropiskelijoita Ikaalisissa syksyllä. Koulutukseen osallistui 13 lukiolaista.

Mediakasvatus

Netti, some ja erilaiset digitaaliset sisällöt ovat osa arkea ja niiden ääressä ollaan niin koulussa, kotona kuin vapaa-ajallakin. Älylaitteet helpottavat arkea, tuovat hauskuutta ja ajanvietettä sekä mahdollistavat erilaisia harrastuksia. Nettiin ja someen saattaa kuitenkin uppoutua huomaamattaan pidemmäksi aikaa, kuin alun perin suunnitteli. Somesta löytyy jatkuvasti uutta kiinnostavaa sisältöä mitä katsoa ja ruutujen ääreltä voi olla vaikea irtautua. Piiri järjesti mediakasvatuskoulutuksia alueensa ala- ja yläkouluissa oppilaille. Mediakasvatuksen oppitunneilla pohdittiin yhdessä kouluttajan kanssa mitä vaikutuksia mediankäytöllä voi olla omalle hyvinvoinnille. Oppitunneilla lisättiin oppilaiden tietoa ja ymmärrystä, miten verkkoympäristöt toimivat ja miten ne vaikuttavat mediankäyttöön.

Vanhempainillat lisäsivät vanhempien ja ammattikasvattajien tietoja lasten ja nuorten mediankäytöstä ja sen merkityksestä lasten elämässä ja kehityksessä. Vanhempainilloissa pohdittiin yhdessä vanhempien kanssa, minkälaisia vaikutuksia mediankäytöllä on lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin sekä mistä asioista kasvattajan tulisi huolehtia tasapainoisessa digiarjessa. Illat vahvistivat vanhempien näkemyksiä mediakasvatuksesta yhtenä kasvatuksen osa-alueena. Vanhempainillat tarjosivat opastusta kasvatuskysymyksiin, joita vanhemmat arjessaan kohtaavat.

Urjalan kunnan vapaaehtoisille tukihenkilöille järjestettiin loppuvuodesta jatkokoulutus digihyvinvoinnista. Myös Hämeen piirin alueen paikallisyhdistyksille tarjottiin kaksi mediakasvatuksen vanhempainiltaa digihyvinvoinnista, mutta nämä eivät herättäneet kiinnostusta eikä ilmoittautuneita tullut kumpaankaan ajankohtaan. Pirkkalan Lions sekä Pirkkalan kunta tarjosivat alkuvuodesta kaikille kunnan 4.luokkalaisille ja syksyllä kaikille kunnan 1.luokkalaisille sekä heidän vanhemmilleen mediakasvatuskoulutukset.

Mediakasvatuskoulutuksien lukuja:
koulutuksia: 26
lapset ja nuoret osallistujina: 586
aikuiset osallistajat: 123

Vanhempien palautteista mediakasvatuskoulutuksista:

”Tärkeää ja ajankohtaista asiaa. Todella hyvä, että tämä on jo 1.luokkalaisille. Mukavaa, että ilta oli vuoro-vaikutteinen”

”Todella hyvä tilaisuus ja sisältö. Täydentää hyvin koulun tarjoamaa opetusta, sillä koulussa ei vielä mielestäni riittävästi sisälly mediakasvatusta opetukseen.”

7. Lastenhoitopalvelu

MLL:n lastenhoitoapu on ennaltaehkäisevää arjen tukea lapsiperheille tilapäisissä lastenhoitotarpeissa. Se on valtakunnallista toimintaa, jota ohjaavat yhteiset laatutavoitteet. Kunnan taloudellinen tuki mahdollistaa paikkakunnan perheille joustavan ja heidän tarpeitaan vastaavan lastenhoitoavun. Vuonna 2020 toiminnassa oli mukana 19 kuntaa: Akaa, Hattula, Hausjärvi, Hämeenlinna, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Riihimäki, Ruovesi, Tampere, Valkeakoski, Virrat ja Ylöjärvi. Uusia kuntia olivat Sastamala, Loppi ja Pälkäne. MLL ei peri perheiltä maksuja, vaan Perhe toimii hoitajan työnantajana. Perhe voi tilata hoitajan netissä tai arkisin puhelimitse klo 8-12. Piirin toimesta perheitä ohjattiin vuoden aikana mm. työnantajavelvoitteiden hoitamisessa ja tarvittaessa annettiin palveluohjausta.

MLL:n Hämeen piirin lastenhoitotoiminnassa työskenteli vuonna 2020 kaikkiaan 185 hoitajaa. Lastenhoitotunteja kertyi 6 753. Uusia hoitajia rekrytoitiin alueella aktiivisesti ja vuoden aikana perehdytettiin 55 uutta hoitajaa. Piirin alueella järjestettiin kolme lastenhoitokurssia, jotka osin rajoitusten takia toteutettiin verkossa etäyhteyksin. Hoitajien toiminnanohjaukset pidettiin etäyhteyksin (9 pienryhmää ja kolme koulutusta). Vuoden aikana uudistettiin valtakunnallinen MLL:n lastenhoitokurssi (3op) ja valtakunnalliset laatu-kriteerit yhteistyössä muiden piirien kanssa.

Tilaukset ovat laskeneet valtakunnallisesti kaikkialla MLL:n lastenhoitopalvelussa. Alueellisilla koronarajoituksilla ja suosituksilla on ollut vaikutusta tilausmääriin, sillä ne ovat rajoittaneet vanhempien vapaa-ajanviettoa. Koronan takia sairaan lapsen hoitoa ei ollut tarjolla lainkaan. Lastenhoitopalvelu oli auki koko vuoden poikkeusoloista huolimatta ja palvelu oli kaikkien lapsiperheiden ulottuvilla vuorokauden ajasta riippumatta.

Lastenhoitotoiminnassa tehtiin asiakastytyväisyyskysely perheille. Tulosten mukaan perheet kokivat kotiin annettavan lastenhoitoavun tärkeänä. Se koettiin erittäin merkittävänä apuna erityisesti niissä perheissä, joilla ei ole tukiverkostoja. Perheet tilasivat tilapäistä lastenhoitoapua, jotta saisivat vapaa-ajanviettomahdollisuuksia, sekä aikaa parisuhteelle ja asioiden hoitamiseksi. Lisäksi lastenhoitoapua tarvittiin vanhemman työn vuoksi. Korona-aikana tilauksissa näkyi myös etätöiden tekeminen.

Toimintaa markkinoitiin säännöllisesti piirin some kanavissa sekä kunnan verkostojen kautta mm. neuvoloiden ja varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä. MLL:n paikallisyhdistykset osallistuivat aktiivisesti lastenhoitotoiminnan markkinointiin omilla alueillaan.

8. Mentalisaatioperustaiset koulutukset

Vahvuutta vanhemmuuteen® ja Lapsi mielessä® -ohjaajakoulutus (7,5 op) on suunnattu sosiaali-, terveys-, kasvatustalon henkilöstölle. Koulutus antaa valmiudet toimia vauva- ja pikkulapsiperheiden vanhempainryhmän ohjaajana. Syksyllä 2019 Hämeenlinnassa (Hamk) alkanut ohjaajakoulutus saatiin päätökseen verkko-koulutuksena syksyllä 2020. Koulutukseen osallistujia oli yhteensä 13. Seuraava syyskuussa alkanut ohjaajakoulutus siirtyi toisesta koulutuspäivästä alkaen verkkoon. Koulutukseen osallistuu 22 henkilöä ja osallistujia on kuntien lisäksi myös MLL:n piireistä. Koulutus päättyi keuhäällä 2021.

Piiri ja Keskusjärjestö järjestävät yhteistyössä koulutetuille ohjaajille syventäviä jatkokoulutuksia. Koronan vuoksi koulutuspäivät siirrettiin verkkoon ja mahdollisesti koulutettujen osallistumisen koulutuspäiviin valtakunnallisesti.

Piiri toteutti yhden ohjaajakoulutukseen sisältyvän Vahvuutta vanhemmuuteen vauvaperheryhmän keuhäällä 2020. Tapaamiskertoja oli yhteensä kahdeksan. Ryhmä aloitettiin Tampereen Perheiden talolla ja koronan myötä ryhmä siirtyi verkkotapaamisiin. Ryhmään osallistui yhteensä neljä perhettä (3 isää, 4 äitiä ja 4 vauvaa).

HuuMa -Jututtamo

HuuMa- Päijät-Häme, huumeeton maakunta hanke osti piiriltä kaksi Jututtamo- ohjaajakoulutusta (1,5 op). Hankkeen tavoitteena on vahvistaa vanhempien valmiuksia puhua päihteistä sekä muista haastavista nuoren elämään ja vanhemmuuteen liittyvistä asioista sekä saada vertaistukea vanhemmuuteen. Lisäksi hankkeessa haluttiin välittää nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa työskenteleville ammattilaisille mentalisaatioon perustuvaa ohjaustapaa. Koulutukseen osallistujat edustivat kuntien ammattilaisia, jotka työskentelevät nuorten ja heidän perheidensä kanssa (mm. koulukuraattori, nuoriso-ohjaaja, lapsiperhepalveluiden lähityöntekijä, koulun nuorisotyöntekijä, sosiaalipalveluiden lähityöntekijä). Lisäksi ensimmäisessä koulutuksessa oli osallistujana muutama alueen MLL:n paikallisyhdistyksessä toimiva vapaaehtoinen.

Ensimmäinen koulutus toteutettiin Lahdessa vuoden 2020 aikana. Osallistujia Hollolan kunnasta ja Orimattilan kaupungista oli yhteensä 13 henkilöä. Syksyllä 2020 alkanut toinen Jututtamo-koulutus päätettiin toteuttaa kokonaan verkossa. Koulutukseen liittyvän ohjausharjoittelun toteutuksen haasteet siirsivät koulutuksen päättymisen seuraavan vuoden keuhäälle. Toisen koulutuksen osallistujat olivat Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä ja Asikkalan sekä Kärkölän kunnista. Osallistujia oli yhteensä 13 henkilöä.

Perheen parissa – mentalisaatio ja reflektiivien työote perhetyössä

Vuonna 2020 jatkettiin Kotineuvola Oy:n perhetyöntekijöille vuonna 2019 alkanutta koulutusta kahden koulutusiltapäivän verran (yht.6 koulutuskertaa). Koulutukseen osallistui yhteensä 10 perhetyön ammattilaista.

Vanhemman mentalisaatiokyvyn vahvistaminen raskausaikana -koulutus terveydenhoitajille

Tampereen neuvolan terveydenhoitajille jatkettiin vuonna 2018 alkanutta koulutusta Vanhemman mentalisaatiokyvyn vahvistaminen raskausaikana. Syksyn aikana järjestettiin kaksi koulutusiltapäivää, joihin osallistui noin 24 henkilöä.

Perheen parissa – mentalisaatio ja reflektiivinen työote asiakastyössä ja kohtaamisissa

Joulukuussa aloitettiin ensimmäinen teoriaa ja työnohjausta sisältävä koulutus Tampereen kaupungin perhetukikeskusten henkilöstölle. Ensimmäinen päivä saatiin toteutettua lähiopetuksena ja koronarajoitusten takia osallistujamäärä oli rajattu 10 henkilöön.

9. Hallinto ja talous

Hallinto

Piirin strategisesta päätöksenteosta vastasi piirihallitus, jonka muodosti puheenjohtajisto, kahdeksan varsinaista ja kahdeksan varajäsentä. Hallituksen lisäksi muodostettiin piirin puheenjohtajistosta työvaliokunta, jonka sihteerinä toiminnanjohtaja toimi. Hallitus kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Piirin operatiivisesta toiminnasta vastasi toiminnanjohtaja.

Piirin toiminnanjohtaja vaihtui vuoden alussa ja perhekummitoiminnassa tapahtui henkilöresurssien suhteen useampia henkilövaihdoksia. Syksyllä toteutettiin organisaatiouudistus, jonka myötä piirin toiminnanjohtaja siirtyi Kotineuvola Oy:n toimitusjohtajaksi ja järjestöpäällikkö vt. toiminnanjohtajaksi, molemmat osa-aikaisella työaikaresurssilla. Samalla talous- ja hallintopäällikkö nimettiin toimimaan Hämeen lastensäätiön asiamiehenä. Vuoden lopussa 2020 piirissä työskenteli 11 henkilöä. Hallinnossa vt. toiminnanjohtaja, talous- ja hallintopäällikkö sekä järjestöassistentti, seitsemän koordinaattoria eri toiminnoissa sekä viestintän assistentti, jonka palkkaamiseen saatiin STEA:n Paikka auki avustus vuodeksi elokuusta alkaen.

Talous

Talouden tavoitteena oli rahoitus- ja kulupohja, jolla turvataan piirin toimintaedellytykset. Poikkeuksellinen koronavuosi vauhditti tavoitteen toteuttamista. Kulurakennetta tervehdyttiin sopeutus- ja säästötoimin. Lomautuksia tai irtisanomisia ei ollut, mutta uudet työntekemisen tavat, toiminnan järjestelyt ja rekrytointien suunnittelu toivat säästöjä. Muutoksilla on pysyviä vaikutuksia. Tuottojen taso jäi edellisvuodesta, mutta missään tuottoryhmässä ei ollut merkittävää laskua.

Tuotoissa avustusten osuus oli 67 %. Avustuksia saatiin MLL:n keskusjärjestön maksamista STEA-avustuksista sekä piirin omien toimintojen ja hankkeiden avustuksista. Kuntien avustusten määrä ei laskenut. Piirin saamien korvausten osuus oli 16 %. Piirin omistama Kotineuvola Oy tuotti yhteiskunnallisena yrityksenä ry:lle tuloja kulukorvausten muodossa. Korvausten määrä väheni edellisvuodesta. Muita korvauksia saatiin Siviis-Opintokeskukselta haetuista koulutuskorvauksista. Muut varsinaisen toiminnan tuotot muodostuivat koulutus-, tukihenkilötoiminnan ja aineistojen tuotoista sekä toimitilojen vuokraamisesta. Koulutustuotot toteutuivat ennakoitua paremmin.

Pääosa varsinaisen toiminnan kuluista ovat henkilöstö- ja toimintakuluja, joiden suuruus vaihtelee hankkeiden henkilöstön ja toteutetun toiminnan määrästä. Koronavuoden rajoitustoimet näkyivät kuluissa. Toimintakulujen, kuten matka-, koulutus- ja kokouskulujen vähentyessä henkilöstömenojen osuus kasvoi 80 %:iin kokonaiskuluista. Muita kuluja aiheutui toimitila- ja toimistokuluista. Piiri osti lastenhoitotoiminnan ohjelman ja välitystyön MLL:n Uudenmaan piiriltä. Piiri on hyödyntänyt mahdollisuutta kohdentaa hallinnon yleiskuluja STEA-rahoitteisille toiminnoille.

Varainhankinnassa jäsenmaksutuottojen määrä väheni. Jäsenmaksujen osuus oli kokonaistuotoista 4 %. Piiri sai MLL:n keskusjärjestöltä ja piirin naistoimikunnalta tukea ruokalajakorttien hankintaan ja jakeluun piirin toiminta-alueella. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottoja oli edellisvuotta enemmän. Tilikauden tulos jäi alijäämäiseksi -9 116,93 € (2019: - 53 162,16). Kokonaistuotot olivat 720 25,88 € (793 925,51) ja kokonaiskulut 729 342,81 € (847 087,68). Taseen loppusumma oli 400 074,38 € (397 128,59). Piirin maksuvalmius säilyi hyvänä koko toimintavuoden.

Konsernikokonaisuus

MLL:n Hämeen piiri ry, MLL:n Hämeen piirin Kotineuvola Oy ja Hämeen lasten säätiö sr muodostavat MLL:n Hämeen piirin konsernikokonaisuuden. Toimintavuosi oli tuloksellisesti kaikille hieman alijäämäinen, mutta taloudellisesti vuodesta selviytyttiin melko hyvin moneen muuhun toimialaan verrattuna.

Kotineuvola Oy toimii yhteiskunnallisena yrityksenä ja kohdentaa tuloksensa piirin yleishyödylliseen toimintaan. Palvelutoiminnan kasvu jatkui, mutta julkaisutoiminnassa jäätiin tavoitteista. Tästä huolimatta liikevaihto kasvoi. Oy kehitti vuoden aikana uutta toiminnanohjausjärjestelmää.

Hämeen lasten säätiö

Hämeen lasten säätiö käyttää sijoitusvarallisuuden tuottoja säätiön toiminnan tarkoituksen mukaisesti. Koronavuosi aiheutti sijoitusvarallisuuden arvoissa heiluntaa, mutta loppuvuoden hyvä arvonnousu tasoitti tilanteen alkuvuoden tasolle. Säätiö tuki piirin paikallisyhdistysten toimintaa myöntämällä koronatukia.

Tuen avulla haluttiin mahdollistaa lapsille, nuorille ja perheille suunnatun toiminnan turvallinen järjestäminen ja jatkuminen rajoitusten puitteissa.

Naistoimikunta

Vuosi 2020 oli MLL:n Hämeen piirin naistoimikunnan 69. toimintavuosi. MLL:n Hämeen piirin naistoimikuntaan kuului 22 jäsentä. Kokouksiin ja päätöksiin liittyvä yhteydenpito hoidettiin sähköpostitse ja puhelinkeskusteluihin koronaepidemian vuoksi. Joulukuussa naistoimikunta lahjoitti 2000 euroa piirille, mikä jaettiin vähävaraisten lapsiperheiden tueksi 50 euron ruokalahjakortteina.

Viattomien lasten päivän Enkelikirkko, 66 vuotta vanha perinne, järjestettiin Tampereen Aleksanterin kirkossa poikkeusjärjestelyin yhteistyössä Yle Tampereen ja Tampereen ev.lut. seurakunnan kanssa. Enkelikirkko kuvattiin tyhjässä kirkossa ja valmis nauhoite esitettiin Viattomien lasten päivänä joulukuussa Yle Arenassa, missä se oli katsottavissa kuukauden ajan.

LIITTEKSI TAITTOVERSION TILINPÄÄTÖKSEN MUKAINEN TUOSLASKELMA JA TASE